SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1234
van **KAROLIEN GROSEMANS**
datum: 16 juli 2021

---

aan **ZUHAL DEMIR**
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Melsterbeek Herk-de-Stad - PFOS-waarden

Op vraag van de Vlaamse Milieumaatschappij onderzocht de universiteit van Antwerpen tussen 2015 en 2018 of er zich chemische stoffen in de Vlaamse waterlopen bevonden en welke. Uit dat onderzoek blijkt dat de hoogste concentratie aan PFOS (perfluoroctaansulfonaat) in zoetwatervis in Vlaanderen wordt aangetroffen in de Melsterbeek ter hoogte van Herk-de-Stad. Deze beek, waarvan het water ook gebruikt wordt door landbouwers voor bevloeiing, ontspringt in Gingelom en stroomt verder langs Sint-Truiden, Nieuwerkerken en Geetbets naar de monding in de Gete nabij Donk in Herk-de-Stad. PFOS is een chemische stof die behoort tot de brede familie van de PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen). Omdat de stoffen zo stabiel en onverwoestbaar zijn, worden ze niet afgebroken in de natuur. Vandaar ook hun naam 'forever chemicals' of eeuwige chemicaliën.

1. Op welke manier werd het stadsbestuur van Herk-de-Stad over deze PFOS-concentraties in de Melsterbeek ingelicht?
2. Heeft de minister zicht op de mogelijke bronnen van deze verontreiniging in de Melsterbeek?
3. Is het stadsbestuur van Herk-de-Stad ingegaan op de vraag naar de inventarisatie van risicoterreinen?
4. Hoe wil de minister de concentraties aan PFAS/PFOS in het oppervlaktewater van onder andere de Melsterbeek terugdringen? In welke mate acht zij lokale initiatieven nodig?

Vlaams Parlement

ZUHAL DEMIR
VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD
op vraag nr. 1234 van 16 juli 2021
van **KAROLIEN GROSEMANS**

---

1. De resultaten van het meetnet bioaccumulatie werden van 2015 t.e.m. 2018 jaarlijks gepubliceerd in een rapport. Deze rapporten werden verspreid via de VMM website en digitale nieuwsbrief. Bij deze communicatie werd steeds de nadruk gelegd dat bepaalde stoffen bijna overal in Vlaanderen de milieukwaliteitsnorm (MKN) overschrijden. Naast PFOS gaat het ook om kwik en gebromeerde vlamvertragers (PBDE). Bovenvermelde problematiek beperkt zich dus niet tot de gemeente Herk-de-Stad, maar is dus algemeen voor Vlaanderen.

2. Op basis van de metingen overschrijdt de concentratie PFOS in visweefsel bijna overal in Vlaanderen de milieukwaliteitsnorm (MKN). Het gaat om zeer wijdverspreide (diffuse) verontreiniging en niet enkel om verontreiniging via puntbronnen. Daarbij laten de uitgevoerde metingen het niet toe om puntvervuilingen te lokaliseren, maar geven zij eerder een beeld van de aanwezigheid van deze stoffen in de regio waar de vissen, die uiteraard zich uiteraard verplaatsen doorheen waterlopen, verbleven. Dergelijke normoverschrijdingen in visweefsel werden ook op veel plaatsen elders in Vlaanderen gemeten, en de Melsterbeek is dus geen alleenstaand geval. De metingen van PFOS waarover sprake in een persbericht over de Melsterbeek gaan effectief over de aanwezigheid van deze stof in biota (vissen). Daarvan werden inderdaad concentraties boven de norm gemeten bij vangsten in de Melsterbeek in 2016. De bron van deze verontreiniging is onbekend: deze kan namelijk afkomstig zijn van stroomopwaarts gelegen gebieden, maar ook van elders in de streek.

3. Herk-de-stad heeft tijdig de nodige informatie over brandweerlocaties en incidenten enerzijds en mogelijke PFAS risicosites anderzijds bezorgd.

4. Het terugdringen van gevaarlijke stoffen zoals PFAS gebeurt op Europees niveau. Voor het gebruik van verschillende stoffen geldt reeds een verbod (o.a. voor PFOS). Door het persistente karakter blijven sommige stoffen lange tijd in het milieu aanwezig. Voor locaties met zeer hoge concentraties bieden lokale initiatieven zoals bodemsanering mogelijk een oplossing, al is dit een end-of-pipe maatregel.

   Voor stoffen zonder verbod zet VMM in op het terugdringen van emissies door de industrie. In het kader van de vergunningverlening van puntlozingen worden lozingsnormen opgelegd in de vergunningen op basis van Beste Beschikbare Technieken en de impact op oppervlaktewater. Daarnaast zijn in het actieplan PFAS acties geformuleerd om de concentraties van PFOS/ PFAS in het milieu terug te dringen. Het actieplan is terug te vinden op: https://omgeving.vlaanderen.be/pfas-actieplan